

Мирас®
Университеті

**6B01404 – «Дене
шынықтыру және
алғашқы әскери
дайындық» білім беру
бағдарламасы бойынша
түсу сынақтарының**

«Мирас» Университеті

«Жаратылыстану, дене шынықтыру және дизайн» секторы

«БЕКІТЕМІН»

Жаңа білім беру технологиялары мен бағдарламаларын сынақтан өткізу үшін экспериментті іске асыру жөніндегі жұмыс тобының төрайымы

Даниярлова А.Б.-П.
(қолы)
« 21 » тамыз 2023 ж.

Қабылдау сынағының
БАҒДАРЛАМАСЫ

6B01404 « Дене шынықтыру және алғашқы әскери дайындық
(ББ шифры) (ББ атауы)

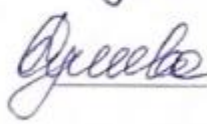
Жаңа білім беру технологиялары мен бағдарламаларын сынақтан өткізу үшін экспериментті іске асыру жөніндегі жұмыс тобының отырысында қаралды және бекітілді
Хаттама № 2 « 21 » тамыз 2023 ж.

Шымкент, 2023ж.

Қабылдау сынақтарының бағдарламасы 6В01404 – «Дене шынықтыру және алғашқы әскери дайындық» білім беру бағдарламасына кіретін оқу пәндерінің бағдарламалары негізінде жасалды.

Бағдарламаны дайындағандар: аға оқытушы Орынбаев Е. С.

 аға оқытушы Сариев Е. А.

Сектор менеджері: Сулейменова М. Т.

1. Терминдер мен анықтамалар

1. *Бакалавриат* - білім беру бағдарламалары тиісті мамандық бойынша «бакалавр» дәрежесін бере отырып, кадрлар даярлауға бағытталған жоғары білім;
2. *МЖМББС* - Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарты;
3. *Білім беру бағдарламасы* - оқытудың мақсаттарын, нәтижелері мен мазмұнын, білім беру процесін ұйымдастыруды, оларды іске асыру тәсілдері мен әдістерін, оқыту нәтижелерін бағалау өлшемдерін қамтитын білім берудің негізгі сипаттамаларының бірыңғай кешені;
4. *Білім алушылардың оқу жетістіктері* – білім алу процесінде алған және жеке тұлғаның қол жеткізілген даму деңгейін көрсететін білім алушылардың білімі, іскерліктері, дағдылары мен құзыреттері.

2. Нормативті құжаттар

1. 6В01404 – «Дене шынықтыру және алғашқы әскери дайындық» ББ бойынша қабылдау сынақтарының бағдарламасы мынадай нормативтік-құқықтық актілер негізінде әзірленді:
2. «Мирас» университетін эксперименттік алаң ретінде белгілеу туралы Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігінің 2023 жылғы 16 тамыздағы №406 бұйрығы;
3. «Білім туралы» Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі №319-III Заңы (өзгерістермен және толықтырулармен);
4. «Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрінің 2022 жылғы 20 шілдедегі №2 бұйрығы;
5. Тиісті үлгідегі білім беру ұйымдары қызметінің үлгілік қағидаларын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 30 қазандағы №595 бұйрығы (өзгерістермен және толықтырулармен);
6. «Мирас» университетінің Академиялық саясаты.

3. Жалпы ережелер

1. Қабылдау сынақтары ББ-ға енгізілген пәндердің жұмыс оқу бағдарламалары негізінде әзірленген осы бағдарлама шеңберінде өткізіледі.
2. Білім беру саласындағы қабылдау сынақтары 6В01 Педагогикалық ғылымдар саласы бойынша тест тапсыру арқылы жүзеге асырылды.
3. Қабылдау сынақтарының нәтижелері «Мирас» университетінің академиялық саясатында келтірілген бағалау критерийлерін пайдалана отырып, білім алушылардың білімін бағалаудың балдық-рейтингтік әріптік жүйесі бойынша бағаланады.
4. Қабылдау сынақтарының нәтижелері «Мирас» университетінің академиялық саясатына сәйкес жарияланады.

4. 6В01404 – «Дене шынықтыру және алғашқы әскери дайындық» білім беру бағдарламасы бойынша негізгі құзыреттіліктер

Кәсіби құзыреттер (КҚ):

КҚ-1 Кәсіби құзыреттер

- Оқу үдерісінде алғашқы әскери дайындықта оқытудың жаңа технологияларын қолдану мүмкіндігі.

- Дене шынықтыру мен спортты дамыту және қалыптастыру саласындағы біліктерін, дағдылары мен құзыреттерін көрсету қабілеті

КҚ-2 Кәсіби құзыреттер

- Балалардың анатомиясы, физиологиясы және гигиенасы, сондай-ақ мәдени-гигиеналық дағдыларды қалыптастыру саласындағы білімдерін, іскерліктері мен дағдыларын көрсету қабілеті

КҚ-3 Кәсіби құзыреттер

- Дене шынықтыруды оқыту әдістемесінің теориялық және практикалық негіздерінің білімін, іскерлігі мен дағдыларын көрсете білу, кәсіби спорт терминологиясын меңгеру. Оқу үдерісінде дене шынықтырудың жаңа технологияларын құру және енгізу.

КҚ-4 Кәсіби құзыреттер

- Алғашқы әскери даярлық саласындағы білімді, іскерлікті, құзыреттілікті көрсету қабілеті.

КҚ-5 Кәсіби құзыреттер

- Алғашқы әскери және технологиялық дайындық саласында қолданбалы зерттеулер жүргізу мүмкіндігі. Спорттың негізгі түрлеріне оқыту принциптерін, әдістерін, құралдарын қалыптастыру және қолдану.

5. Қабылдау емтиханы бағдарламасының мазмұны

Модуль 1. Алғашқы әскери дайындықтың мақсаттары, міндеттері мен мазмұны

Тақырып 1. Қазақстан Республикасының Қарулы Күштері

Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің түрлері, олардың мақсаты мен құрамы. Тәуелсіздіктің Мемлекеттік рәміздері. Әскери бөлімнің Жауынгерлік Туы. Қазақстан Республикасы Қарулы Күштері әскери қызметшілерінің әскери анты. Қазіргі кезеңдегі Қазақстанның әскери саясаты. Қазақстанның Әскери доктринасы. Мемлекет құрылымындағы Қарулы Күштерді тағайындау. Әскери қызметті өткерудің құқықтық негіздері. Әскерге шақырылушылар мен әскерге шақырылушыларға әскери қызметке дайындық.

Тақырып 2. Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің жалпы әскери жарғылары

Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің Жарғылары. Тәртіптік Жарғының мәні мен маңызы, әскери қызметшілердің әскери тәртіпті сақтау жөніндегі міндеттері.

Ішкі қызмет жарғысының мәні мен маңызы, әскери қызметшілердің әскери тәртіпті сақтау жөніндегі жалпы міндеттері мен мінез-құлқы.

Гарнизондық және қарауылдық қызмет жарғысының мәні мен маңызы. Тәуліктік наряд тұлғаларының міндеттері. Қарауыл қызметін ұйымдастыру және міндеттері. Күзет қызметін атқаруға арналған бекеттерді қоршау және жабдықтау. Күзетшінің міндеттері.

Тақырып 3. Тактикалық дайындық

Бөлімшелердің әскери өнерді және соғыс қимылдарын жүргізу тактикасын дамыту. Жаңа қару-жарақ пен жалпы әскери ұрыс тактикасын дамыту.

Қазіргі заманғы жалпы әскери ұрыстың мақсаттары, міндеттері мен сипаттамалары. Жауынгерлік принциптер және жауды жеңу құралдары.

Мотоатқыштар бөлімшесін ұйымдастыру. Жауынгерлік міндеттер және ұрыстағы мотоатқыштар бөлімінің мүмкіндіктері. Қорғаныс бөлімі. Шабуылда бөлім. Мотоатқыштар бөлімшесінің жорық, ұрысқа дейінгі және жауынгерлік тәртібі.

Жауынгердің шайқастағы әрекеттері. Сарбаз-бақылаушы. Қорғаныстағы сарбаз. Шабуылда сарбаз.

Тақырып 4. Атыс дайындығы

Ату негіздері. Автоматтың (пулеметтің) мақсаты мен жауынгерлік қасиеттері. Автоматтың (пулеметтің) және оның бөліктерінің жалпы құрылымы мен жұмысы туралы түсінік. Автоматты (пулеметті) бөлшектеу және құрастыру. Автоматтың (пулеметтің) бөліктері мен механизмдерінің жұмысы. Автоматтан (пулеметтен) ату кезіндегі кідірістер және оларды жою тәсілдері. РГД - 5, Ф - 1, РГО, ибн гранаттарының мақсаты, жауынгерлік қасиеттері. Қарумен, оқ-дәрілермен және гранаталармен жұмыс істеу кезіндегі қауіпсіздік шаралары.

Атыс қаруын ату және қол сынықтарын лақтыру кезіндегі қауіпсіздік шаралары. Ұрыстағы бақылаулар және қашықтықты анықтау әдістері.

Тақырып 5. Саптық дайындық

Саптық элементтер және атқарушы командалар. Саптық пәрмендер. «Түзел!», «Тік тұр!», «Еркін тұр!», «Реттел!».

Бұрылыстар орнында. Саптық және кемпингтік қадаммен қозғалыс. Қозғалыстағы бұрылыстар. Әскери сәлемдесу орнында және қозғалыста. Бөлімше құрылысы. Бір қатарлы жүйеден екі қатарлы және кері қайта құру. Кеңейтілген және кемпингтік жүйеде бөлімше салу. Қаруы бар саптық тірек. Командаларды орындау: "белбеу-босатыңыз (тартыңыз)", "Автомат – кеудеге!", "Қару-жарақ-артта!", "Белдікте!", "Қаруды түзетіңіз!». Қару-жарақпен бұрылу және қозғалыс.

Істен шығу және қызметке оралу.

Тақырып 6. Әскери топография

Картасыз жер бедерін бағдарлау. Азимуттар бойымен қозғалыс. Топографиялық карта туралы түсінік. Координаталар жүйесі. Нағыз азимут, магниттік азимут, дирекциялық бұрыш. Директивтік бұрыш картасын қолдану арқылы өлшеу. Директивтік бұрыштан магниттік азимутқа өту. Топографиялық карталардың шартты белгілерінің түрлері. Картаны оқып-үйрену, маршрутты таңдау және маршрут бойындағы белгілерді анықтау. Картаны пайдаланып жерде қозғалу және жолдағы кедергілерді болдырмау.

Тақырып 7. Азаматтық қорғаныс

Азаматтық қорғаныс медициналық қызметінің міндеттері. Оқу орындарында құрылатын азаматтық қорғаныс құрылымдары және олардың мақсаттары. Азаматтық қорғаныс медициналық қызметін ұйымдастыру және міндеттері. Бейбіт және соғыс уақытында санитарлық жасақтар мен санитарлық бекеттер өткізетін іс-шаралар. Химиялық зақымдану ошақтарындағы және күшті әсер ететін улы заттардың ошақтарындағы санитарлық жасақтардың (бекеттердің) жұмысы. Жұқпалы аурулардың негізгі топтарына және бактериологиялық (биологиялық) зақымдану ошақтарына сипаттама. Карантин және бақылау туралы түсінік. Азаматтық қорғаныс жүйесіндегі халыққа медициналық көмек түрлері. Негізгі табиғи апаттардың сипаттамасы және құтқару жұмыстарын ұйымдастыру.

Модуль 2. Дене шынықтыру мен спорттың мақсаттары, міндеттері мен мазмұны

Тақырып 1. Дене шынықтыру туралы білім

Адамның танымдық белсенділігінің дамуы туралы негізгі түсініктерді қамтиды және «Қазақстандағы дене шынықтыру мен спорттың даму тарихы», «Қазіргі қоғамдағы дене шынықтыру және спорт», «Жеке тұлғаның дене шынықтыруы» сияқты оқу тақырыптарын қамтиды. Ежелгі Олимпиада ойындары туралы тарихи мәліметтер. Дене

шынықтыру және адамның мақсатты физикалық жетілуі. Қазақстандағы олимпиадалық қозғалыс. Қазіргі Қазақстанда дене шынықтыруды дамыту. Қазақстанда қысқы спорт түрлерін дамыту. Президенттік тест негіздерін білу. Республикада ұлттық спорт түрлерін дамыту және қалыптастыру. Белсенді демалысты ұйымдастыру нысандары және дене шынықтыру құралдарымен денсаулықты нығайту тәсілдері.

Тақырып 2. Қозғалыс қызметі

Қозғалыс қызметінің негізгі ұғымдары әртүрлі спорттық-спецификалық қозғалыс әрекеттерін орындау кезінде дәлдікті, бақылауды және маневрлікті дамыту саласындағы білімді қамтиды; әртүрлі дене жаттығуларында қозғалыстар мен олардың реттілігінің комбинацияларын құру және қолдану; спорттық-спецификалық техниканы орындау кезінде дағдылар мен қозғалыс реттілігін біріктіру; қозғалыс әрекеттерін орындауды жақсарту үшін басқалардың өз дағдылары мен дағдыларын бағалау; бірқатар физикалық жаттығуларда тактиканы, стратегияны және құрылымдық идеяларды қолдану және бағалау; қиындықтарды жеңу және қозғалыс белсенділігімен байланысты тәуекелдерге жауап беру дағдыларын дамыту (операциялық компонент).

Тақырып 3. Қимыл-қозғалыс арқылы шығармашылық және сыни ойлау

Өзгермелі жағдайларға жауап беру үшін қозғалысқа байланысты алған білімдерін бейімдеу; көшбасшылық Дағдылар мен командада жұмыс істеу дағдыларын дамыту және қолдану; қолайлы оқу ортасын құру бойынша бірлескен және тиімді жұмыс істеу дағдыларының сериясын көрсету; дене жаттығулары шеңберінде іс-әрекеттерді оңтайландыру және баламаларды әзірлеу үшін ережелер мен құрылымдық әдістерді бағалау; өзінің шығармашылық қабілеттері мен балама шешімдер; бәсекелестік қызмет ережелерін және төрешілік ережелерін білу; әділ ойынды, патриотизмді, жарыс кезіндегі ынтымақтастықты көрсететін мінез-құлықты көрсету; қозғалыстардың әртүрлі контексттерінен туындаған рөлдерді орындау және олардың айырмашылықтарын білу.

Тақырып 4. Физикалық жетілдіру

Бұл тақырып оқушылардың дене дайындығын арттырудағы білімге бағытталған және жалпы дене шынықтыру құралдары туралы ақпаратты қамтиды. Осы құралдар ретінде бағдарламада салыстырмалы түрде айқын қолданбалы маңызы бар негізгі спорт түрлерінен (акробатика, жеңіл атлетика, спорттық ойындар, шаңғы жарысы, жүзу негіздері бар гимнастика) дене жаттығулары мен қозғалыс әрекеттері ұсынылады. Бұдан басқа, бағдарламаға Қазақстанның дене шынықтыруының тарихи ерекшеліктерін ашатын «ұлттық ойындар» тақырыбы енгізілген.

Тақырып 5. Денсаулық және салауатты өмір салты

Жеке денсаулық және салауатты өмір салты туралы білімді қалыптастыру; қызмет түрлеріне қолайлы жаттығулар мен қалпына келтіру әдістерін әзірлеу және жүргізу; әртүрлі физикалық белсенділіктің жаттығуларын, олардың ағзаның энергетикалық жүйесімен әсерін және байланысын зерттеу; денсаулықты нығайтуға бағытталған бірқатар физикалық жүктемелерде тәуекелдерді басқару стратегияларын әзірлеу және қолдану; тәжірибені байыту үшін білім мен дағдыларды қолдану басқа адамдардың физикалық жаттығулары. Жеке гигиена ережелері. Дене шынықтыру және спорт сабақтарындағы қауіпсіздік техникасы.

Ұсынылатын әдебиеттер тізімі

Негізгі әдебиеттер:

1. Махешвари Н., Синг Н. П., Кумар В.В., Военная психология, Алматы, 2022.

2. Қазақ халқының жауынгерлік дәстүрі негізінде білімгерлердің әскерипатриоттық тәрбиелеуге дайындығын қалыптастыру. Оқу құралы. Алматы: Эпиграф 2021.
3. Джакубақынов Б.Б., Куракбаева А.Ж., Сочин С.А., Кангалаков М.С. Әскери патриоттық тәрбие негіздері. Оқу-әдістемлік құрал. Қарағанды «Арқо», 2013. Н.Р.Ромашов, А.Н. Иманбаев.
4. Омаров Б. Сабденбеков Е.У. Бекбосунов А.К. Оқу орындарында спорт секцияларын ұйымдастыру негіздері. Оқу құралы. 2022.
5. Аманжолов К.Р., Тасбулатов А.Б., Майхиев Д.К., Аманжолова Б.К. // Начальная военная и технологическая подготовка, 10-класс., А.: Мектеп, - 2019.
6. А.Н. Рысалиев, Е.Б. Адельбаев, Н.Т. Асыллов // Учебник для учащихся 10 класса общеобразовательной школы, В 2 частях. Ч 1. – Кокшетау: Келешек – 2030 баспасы, 2020. – 224 с.

Қосымша әдебиеттер:

1. С.Гринева. М.Севастьянов., В.Кириллов., Д.Самосват. МГТУ им. М.А.Шолохова, // Духовно-нравственное и героико-патриотическое воспитание в образовательном процессе патриотических объединений. Учебное пособие. Москва, - 2014.
2. Б.Джакупақынов, Қ.Ж.Ақынжанов, А.Ж.Құракбаев // Әскери-патриоттық тәрбие: теориясы мен тәжірибесі. Оқу-әдістемелік құрал. Қарағанды: - 2018.

6. Қабылдау сынақтарын бағалау критерийлері

Қабылдау сынақтарын тапсыру кезінде дәстүрлі бағалау шкаласына ауыстыра отырып, білім алушылардың оқу жетістіктерін бағалаудың балдық-рейтингтік әріптік жүйесі қолданылады:

Оценка по буквенной системе	Цифровой эквивалент баллов	Баллы (%-ное содержание)	Оценка по традиционной системе
A	4,0	95-100	өте жақсы
A-	3,67	90-94	
B+	3,33	85-89	жақсы
B	3,0	80-84	жақсы
B-	2,67	75-79	
C+	2,33	70-74	
C	2,0	65-69	қанағаттанарлық
C-	1,67	60-64	
D+	1,33	55-59	қанағаттанарлық
D	1,0	50-54	
FX	0,5	25-49	қанағаттанарлықсыз
F	0	0-24	